

22/5

En opinionsundersökning i USA om samverkan

har givit ett märkligt positivt resultat. Frågan lydde: "Anser ni att Förenta staterna och alla väst-europeiska stater som deltar i Marshallplanen bör sluta en permanent militär allians — dvs. lova att omedelbart komma till varandras hjälp, om någon av dem angripes?" Av de tillfrågade svarade icke mindre än 65 procent ja, 21 procent svarade nej, och 14 procent förklarade

sig sakna åsikt i frågan. Folkopinionen visade sig alltså, vilket man i regel icke tänkt sig, ha gått längre på samarbetslinjen än regeringen hittills gjort. Även om en allians av så fast beskaffenhet som den vid undersökningen åsyftade inte gärna kan komma i fråga, kan det icke betvivlas att folkets överväldigande majoritet står bakom Trumans deklaration om USA:s "bestämda beslut" att hjälpa "Europas fria stater att skydda sig själva". I England har tidigare genom en opinionsundersökning klarlagts att Bevin's förslag om västunion stöds av en majoritet på över 90 procent. I Frankrike och Holland har överväldigande majoriteter uttalat sig i samma riktning.

D·N

23/5 1948

Norden och Västern

Då förslag om ett nordiskt försvarsförbund framställdes under kriget — vid en tidpunkt då Sverige gjorde eftergifter gentemot det Tyskland som ockuperade Danmark och Norge — betingades detta uppenbarligen av önskan att visa välvilja utan att löpa risker. Sverige var berett att hjälpa de skandinaviska systemationerna, inte just då, men en annan gång, i en obestämd framtid. Samma flykt från verkligheten kännetecknar det tal om en nordisk allians som under de senaste veckorna blivit populärt inom de kretsar där fruktan att ta ståndpunkt är bestämmande. Ingen bestrider värdet av ett försvarsförbund, därest detta anknyter till en plan för västsamverkan, avsedd att trygga freden genom att göra angrepp på någon eller några av demokratierna hopplösa. Men det är icke ett sådant förbund som utrikesministern förordar. Tvärtom, detta förbund skall bli ett

hinder för allmän samverkan, ett alibi och en lugnande medicin.

Hr Undén måste ha känt det bitert att behöva tillgripa en sådan reträttposition. Han kan icke vara omedveten om att den för länge sedan sönderskjutits, till stor del under hans egen medverkan. För fem år sedan skrev han att ett nordiskt block måste bygga på förutsättningen "att detta block skulle som en man kasta sig i strid mot den makt som först kränkte ettdera landets territorium. Men om stämningen i ett eller flera av dessa länder skulle vara den att kriget står mellan Gud och Satan, skulle då den första kränkningen av en annan nordisk stats territorium utlösa det gemensamma försvaret?" Hr Undéns svar som utrikesminister är klart; i denna sin egenskap har han upphört att tro på vare sig Gud eller Satan och tillägnat sig den tröstande insikten att alla katter är grå, att alla stormakter är lika stygga. Men tror han att denna uppfattning kan bibringas de nordiska folken? Skulle det lyckas i Sverige, vilket verkar otroligt, kan det dock inte lyckas i Danmark och Norge. Hr Undén, liksom andra svenska skandinavister, vill betrakta Norden som ett större Sverige, men han har fel. De tre sammankrupsna och hoprullade igelkottarna är och förblir en synvilla.

Att man i Norge allt klarare känner nödvändigheten av en samverkan väster ut bestyrkes av alla uppgifter; för dagen kan hänvisas till den redogörelse för opinionsläget som lämnas av Dagens Nyheters ut-sände medarbetare. Jämte denna känsla finnes emellertid en naturlig och sympatisk motvilja mot en politik som innebär ett avlägsnande från eller rent av en brytning med Sverige. Det är av denna nordiska tendens som vår statsledning söker begagna sig för att hindra Norges orientering väster ut. Sverige skall ersätta Västern, det är tanken. Att en samverkan Sverige-Norge icke kan bjuda ens en ringa del av den säkerhet som följer av samverkan väster ut söker man bortförklara. Här spelas, liksom många gånger förut, en låtslek; är det möjligt att några av aktörerna tar den på allvar?